

PRAVOPIS

Shoda podmětu s přísudkem

- koncovku přísudku určuje rod podmětu (!!! nikoli jeho vzor)
- koncovku **-i, -y, -a** řešíme pouze v množném čísle a minulém čase

Podmět v mužském životném rodě

- píšeme vždy **-i** (muži běželi, chlapci se schovávali...)

Podmět v mužském neživotném rodě

- píšeme vždy **-y** (zvony řinčely, stromy rostly...)

Podmět v ženském rodě

- píšeme vždy **-y** (ženy šily, kočky mňoukaly, karty vypadly...)
- **POZOR!!** Y píšeme i tam, kde je vzor podstatného jména měkký (růže kvetly, písně zněly, kosti se lámaly)

Podmět ve středním rodě

- píšeme vždy **-a** (auta jela, děvčata tancovala, srdce bila...)
- **POZOR!!** podmět děti, uši, oči je v množném čísle rodu ženského, musíme napsat Y (děti si hrály)

Několikanásobný podmět

Mužský rod životný – má přednost před všemi ostatními rody (může být zastoupen i v jednotném čísle)

- je-li obsažen v podmětu, píšeme **-i**
- př. *Muži a ženy se sešli na náměstí. i Muž a ženy se sešli na náměstí.*

Mužský rod neživotný – má přednost před středním rodem (může být zastoupen i v jednotném čísle)

- je-li obsažen v podmětu a není-li v něm mužský životný rod, píšeme **-y**
- př. *Stromy i kvítí krásně voněly. i Strom i kvítí krásně voněly.*

Ženský rod – má přednost před středním rodem (může být zastoupen i v jednotném čísle)

- je-li obsažen v podmětu a není-li v něm mužský životný rod, píšeme **-y**
- je-li v podmětu mužský neživotný rod a ženský rod, píšeme **-y** a neřešíme přednost
- *př. Ženy a děvčátka běžely k potoku. i Žena a děvčátka běžely k potoku.*
- *př. Stoly i židle stály v rohu. i Stůl a židle stály v rohu.*

Střední rod – nemá před ničím přednost, ale **POZOR!!**

- jsou-li v podmětu všechna jména rodu středního a jsou-li v množném čísle, píšeme **-a**
- *př.auta i kola jela velmi pomalu.*
- jsou-li v podmětu všechna jména rodu středního a alespoň jedno je v jednotném čísle, píšeme **-y**
- *př. Auto i kola jely velmi pomalu. i Auto i kolo jely velmi pomalu.*

Všeobecný podmět

- podmětem je široká, blíže neurčená skupina lidí – my, vy, oni (všichni), píšeme **-i**
- *př. Přišli jsme pozdě. Viděli jste to? Nevěděli o tom nic.*
- **POZOR!!** pokud z předešlého textu vyplývá, že daná zájmena zastupují konkrétní skupinu (např. samé ženy), jedná se o podmět nevyjádřený (viz. níže) a píšeme **-y**
- *př. Byla jsem se svými kamarádkami v kině. Film byl dost strašidelný, a tak jsme se hodně bály (my všechny kamarádky).*

Nevyjádřený podmět

- podmět je známý z předchozího textu, řídíme se jím
- *př. Karel a Honza přespali v lese. Ráno začalo pršet, a tak zmokli (Karel a Honza).*
- Divoké husy plavaly po řece. Když jsem přišel blíž, abych si je prohlédl, uletěly (husy).*

A něco navíc pro bystré hlavy

Přísudek stojí ve větě před podmětem

- máme dvě možnosti, jak určit shodu
- první možnost je klasická, popsána výše (*Na návštěvu přišli tetičky a strýčkové. Na návštěvu přišli tetička a strýček. – je tam chlap, píšeme -i*)
- shoda může být ale také řízena tím podmětem, který stojí přísudku nejbliže (*Na návštěvu přišly tetičky a strýčkové. Na návštěvu přišla tetička a strýček. – podmět tetičky/a je přísudku blíže, má přednost*)

Několikanásobný podmět s předložkou „S“

- opět máme dvě možnosti, podobné předchozí situaci
- první možnost je klasická (*Maminka s tatínkem odešli na nákup.*)
- druhá možnost je, že část podmětu v 7. pádě vnímáme jako oslabenou a upřednostníme část v 1. pádě (*Maminka s tatínkem odešla na nákup. – pozor maminka je v jednotném čísle, proto -a*)
- př. *Dívky s chlapci tančili až do rána. i Dívky s chlapci tančily až do rána.*
Honza s Jitkou odjeli na dovolenou. i Honza s Jitkou odjel na dovolenou.

Podmět s několikanásobným přívlastkem

- jsou-li v podmětu jsou dvě stejná podstatná jména rozvitá různými přívlastky (*např. česká strana a slovenská strana*), první podstatné jméno obvykle vypustíme (*česká a slovenská strana*)
- jsou-li obě podstatná jména v jednotném čísle, můžeme opět využít dvojí shody, tedy pro číslo jednotné i množné (*Česká a slovenská strana podepsaly dohodu o spolupráci. i Česká a slovenská strana podepsala dohodu o spolupráci.*)

Všeobecný podmět s oslovením

- je-li ve větě oslovení, řídíme se jím obvykle při určování podmětu
- př. *Kam jste se jen, vy rošťandy, poděly. (podmětem je zájmeno vy, ale my víme díky oslovení, že se pod ním skrývají nějaké dívky, jedná se tedy o ženský rod, proto píšeme -y)*
Kůzlátka, že vy jste vlkovi otevřela vrátka.
- **POZOR!!!** někdy se oslovení nevztahuje k podmětu, pak se řídíme klasickými pravidly při shodě přísudku s všeobecným podmětem (*např. Děti, přinesli (my) jsme vám dárky.*)

Shoda podle smyslu

- uplatňuje se tam, kde je rod podmětu nejasný nebo nejednoznačný (*např. u hokejových týmů, skupin...*)

- *př. Rolling Stones vystoupili na Letné. (jsou to zpěváci)*

New York Rangers vyhráli již třetí zápas v řadě. (jsou to hokejisté)

- **POZOR!!** pokud je rod podmětu jasný, shoda podle smyslu se neuplatňuje, byť jde například o chlapeckou skupinu

-*př. Rychlé šípy (klučičí parta) rozluštily hlavolam. (protože podmět šípy jsou zcela jednoznačně mužský neživotný rod), Tři sestry (chlapi) zahrály na Františkově. (protože sestry jsou ženský rod)*

- můžeme ji uplatnit i na místě nevyjádřeného podmětu z předešlé věty

- *př. Mužské tenisové legendy přijely do Prahy. (zde je podmět legendy zcela jasný, je ženského rodu, píšeme -y) Sehráli spolu několik exhibičních utkání. (zde již můžeme chápat, že podmětem jsou tenisté), ale i Sehrály spolu několik exhibičních utkání. (stále se odkazujeme na podmět legendy)*

Davy turistů čekaly na otevření Hradu. Dočkaly se (stále ty davy) až po dvou hodinách. i Dočkali se (ti turisté) až po dvou hodinách.

